

PREDLOG

AKTIVISTIKA udržanja građana Ravnopravnost iz Zrenjanina Milica Lupšor u svom pogledu na društvene borbe u Srbiji u doba privatizacije daje nam dobar deo odgovora na pitanje što se dešava sa bivšim radnicima društvenih preduzeća nakon što „ostanu bez posla“, ili nakon što njihove fabrike „nestanu“, ili nakon što i sami „nestanu“ sa ulica koje su počesto znali da blokiraju tražeći pravde i hrabe. Opremnine, ako ih je i bilo, brzo se potroše, vreme materijalne naknade sa biroa brzo prode, i onda? Dangube i čitaju tabloide? Snalaže se, švercuju? Džonaju na službi za zapošljavanje i nostalgiju za samoupravljanjem? Piju i psuju demokratiju?

Milica Lupšor nam objašnjava kako eksplotacija „nestalih“ održava ovo malo ekonomije i preduzetništva što još uvek mrtva u Srbiji, i prenosim nam predlog radnika i radnica „na crno“ za kakvo-tako poboljšanje njihovog položaja.

Sa druge strane, Aleksandar Denda u ovom broju zaključuje svoj predlog za unapređenje preduzetništva, sa procenom potrebnih sredstava. Kako god računali, imajući u vidu razmere eksplotacije radnika „na crno“ o kojima piše Milica Lupšor, preča potreba od unapređenja preduzetništva u Srbiji trenutno ne postoji.

Pravde što se tiče, Učitelj neznanica i partnerske radničke organizacije podržale su prošle nedelje štrajk

advokata, čiji se zahtevi višestruko prepliću sa zahtevima hrabe.

Parolu koju vidite na fotografiji istakli smo prošle nedelje zajedno sa Savezom antifašista, NE REHABILITACIJE i Marks21, prilikom obeležavanja sedamdesete godišnjice oslobođenja Beograda od fašizma i eksplotacije. Skrećemo vam pažnju na seminar koji se u Kulturnom centru REX održava u subotu, na temu antifašizma i denacifikacije nekad i sad.

U petak u 18.00 na redovnom okruglom stolu razmatraćemo predlog Gradanskog saveza za dalji pravac zajedničkog političkog delovanja.

Učitelj neznanica i njegovi komiteti

KOLATERALNA ŠTETA TRANZICIJE: RAD NA CRNO I SEZONSKI RAD

PRVA asocijacija na pojam SEZONSKI RADNIK najčešće je radnik/ca na privremenim poslovima u građevinarstvu, ili radnik/ca u uslužnim delatnostima u vreme turističke sezone. O problemima sa kojima se sreću radnici/e koji obavljaju sezonske poslove nedovoljno se govori i vrlo malo zna.

Za uslove u kojima rade ponekada se kaže rečenica – dve kao dodatak uz vest o povređivanju ili smrti nekoga od njih. Rešavanjem njihovih problema nikao se ne bavi, ne postoje sindikati koji bi zastupali njihove interese, jer sindikalno delovanje se odnosi samo na radnike/ce koji su u stalnom radnom odnosu. Mnogo je poslodavaca koji opstaju samo zahtijevajući zapošljavanju radnika na crno, jer su doprinosi toliko veliki da bi legalnim zapošljavanjem morali da „ugase“ svoja preduzeća.

Po nekim proračunima u Srbiji ima oko 350.000 radnika/ca na crno, a tom broju treba dodati i radnike/ce na sezonskim poslovima u poljoprivredi.

U kampanjama sedanja, održavanja, ubiranja, sklađaštenja i prerade u povratarstvu i voćarstvu radi između 50.000 i 150.000 radnika/ca, a od tog broja više od 90% čine žene. Njihove dnevne su od 720 do 1300 din za 8 do 10 sati rada, a i toga se odbija deo novca za troškove prevoza. „Nadničari/ke“, su nekada bili/e neobrazovani/e, bez kvalifikacije, često i bez završene osnovne škole. Danas su to, uglavnom, radnici/ce koji/le ostali/e bez posla nakon privatizacije i gašenja velikog broja preduzeća, najčešće trećeg i četvrtog stepena stručne spreme, stariji od 45 godina. Zbog nemogućnosti da u tim godinama nadu drugo zaposlenje, okreću se ovom vidu rada da bi prehranili/e svoje porodice.

Veliki je i broj penzionera/ki čije su penzije nedovoljne za preživljavanje i osnovne životne potrebe.

Pošto rade na otvorenom (u polju, na njivama, u voćnjacima) izloženi/e su vremenskim prilikama i nepriklama (temperature veće od 35 i manje od 10 C, kiša, vetar), povređivanjima, često su ponuđani/e, priuđeni/e da tripe verbalne uvrede i pretjene. Kao primjer kako se pojedini poslodavci odnose prema ovim radnicima/cama, naveću slučaj „gazde“ koji je unajmio 3-4 mladića da na radnike koji skupljaju šargarepu na polju urlaju i viču ako se podignu iz klečecog položaja u kojem rade i prete im oduzimanjem dnevnice ako se još jednom usprave. Falio im je samo bić, pa da budu kao goniči robova iz istorije, za koju smo misili da je iza nas.

Ovi radnici/ce nemaju nikakav oblik osiguranja u slučaju nezgode na radu, pa ne mogu ni da naplate troškove za lečenje u slučajevima povređivanja. Ne dobijaju topli obrok, troškove prevoza plaćaju sami, nemaju pravo na zaštitu obuću i odeću. Isplata se odvija preko omilačinskih i studentskih zadruga (poslodavac na ovaj način smanjuje troškove), pa imamo slučajeve da žene od 60 ili 70 godina rade pod imenom osobe mlađe od 27 godina, nesvesne da krše zakon i zloupotrebljavaju lične podatke te dece.

U Hrvatskoj, Italiji, Španiji i drugim zemljama postoje agencije preko kojih poslodavci pronađuju potrebne radnike/ce, a preko njih se vrši i osiguranje za slučaj povređivanja. Međutim i tu ima manipulacija, pa se i rad tih agencija često dovodi u pitanje. Osim toga dnevne su u tim zemljama mnogostruka veće, na primer u Italiji se branje jabuke plaća 6 do 9 evra na sat, a kod nas manje od 1 evra, pa se postavlja pitanje je da je visoko cena rada isplativa italijanskom poslodavcu, zašto nije i poslodavcima u Srbiji.

Svim ovim problemima se ne bavi niko, pa ni oni kojima to stoji u opisu rada – Ministarstvo rada i zapošljavanja. Jedan od predloga onih koji rade ove poslove je da brišu o njima preuzme Nacionalna služba za zapošljavanje. Rešenje je i uvođenje posebnih SEZONSKIH radnih knjižica, gde bi se evidentirao broj sati u svakom kalendarskom mesecu i da za svakog radnika koji ima pun fond sati džizava uplati doprinose za penziju. Ako pomaže u finansiraju zapošljavanju radnika i olakšicama u pojedinim oblastima, zašto ne bi na taj način pomogla i svim onima koji se bave poljoprivredom, koja je proglašena za strateški važnu granu naše zemlje.

Dakle, dosta smo krši zakon da bismo radili za dnevnicu manju od zagarantovane. I mi smo radnici i tražimo da se i naš rad prizna, da se ova oblast reguliše na najbolji način za nas, a da pri tom ne budu ugroženi ni poslodavci.

Kada slediće put u nekom marketu ili piljari kupite jabuke, teglu krastavaca, paprike, jagode, maline, pomislite na nas, sezonske radnike/ce, potpuno obespravljene, slabo plaćene i možda bez mogućnosti da svojim porodicu to isto priuštimo svaki dan u godini. Milica Lupšor, UG Ravnopravnost, Zrenjanin

za samoobrazovanje **Rilten** čitavljena pitanja

Serija okruglih stolova

RADNICI I POLITIKA X sesija

Petak 31. oktobar 2014. godine u 18:00 h

Učitelj neznanica i njegovi komiteti
Resavska 21, stan br. 5, Beograd

Učitelj neznanica i njegovi komiteti vas poziva na deseti u seriji okruglih stolova Radnici i politika, na temu:

PREDLOG GRAĐANSKOG SAVEZA ZA BUDUĆE ZAJEDNIČKO POLITIČKO DELOVANJE

Gradanski savez i njegovi članovi redovni su učesnici i saradnici u inicijativama koje su proteklih godina pokretali Učitelj neznanica i partnerske radničke grupe i organizacije. Na desetom okruglom stolu u seriji „Radnici i politika“ razmatraćemo predlog Gradanskog saveza za buduće zajedničko političko delovanje.

Predlog je pripremio član Gradanskog saveza Aleksandar Kraus.

Šta da se radi?

Sesije pod nazivom „Radnici i politika“, koje vredni tim „Učitelj neznanica i njegovi komiteti“ organizuje svake sedmice, privlače sve više pažnje i interesovanja. Izbor tema je da sada privukao veliki broj članova raznih udruženja malih akcionara iz neuspješno sprovedenih privatizacija. Provokativnost tema, za današnji društveni život Srbije, privlači na ove diskusije i sve veći broj učesnika iz različitih profesija i iz raznih krajeva Srbije.

Naziv narednog okruglog stola „Šta da se radi?“, naravno, jasno asocira, i budući razgovor orientišen u levo. Dakode je jasno, da postavljajući pitanje „šta da se radi?“, mi sasvim jasno i nedvosmisleno želimo odmah da iskažemo svoj stav, da smatramo da ono što se sada u Srbiji radi, nije ono što bi trebalo raditi. Dakode, kada kažemo da će naredni razgovor biti levo orientisan, mi time sasvim jasno i nedvosmisleno želimo da iskažemo svoj stav da ne smatramo levini političkim snagama na političkoj sceni današnje Srbije, ni one koji u svom imenu nose pojam socijalistički, a niti one koji nose pojam socijaldemokratski. Iz iznetog je jasno da smatramo da prave levice, kao organizovane političke snage, danas u Srbiji nema. Bez velike verovatnoće da preteramo, tvrdimo da su u uvođenju divljeg kapitalizma u Srbiju, kao i njegovog pomahničkog galopiranja, doprineli svi dosadašnji akteri na političkoj mapi Srbije, naravno, neko manje, neko više. Zašto se to desilo i kako je to bilo moguće, pokušavaju mnogi da odgovore. Daju se veoma različite analize i dijagnoze. Smatramo da je upadljivo malo analiza i dijagnoza sa levih pozicija. Miloševićev nacionalosocijalizam ostavio je za sobom pravu pustoš, i otvorio prostor za agresivni antikomunizam, koji već više od dve decenije svakovo levu aktivnost želi da saseće u koren. Ipak, pošto tranzicija u Srbiji nije bila samo nepoštena ali kratkotrajna, kako su njeni prvi izvođači govorili da će biti, već je bila duboko kriminalna i još uvek traje, prava levica dobija svoju novu istorijsku šansu.

Na političku pozornicu treba ponovo izvesti pojmove kao što su socijalizam, neposredna demokratija, samoupravljanje. Treba okupiti sve raspoložive leve snage, a pre svega mlade ljude. Treba se povezivati sa levicama u regionu i u Evropi. Treba napraviti jasan projekat društvenih promena u okviru postojećeg parlamentarnog sistema.

O gore iznetom treba otpočeti konstruktivne razgovore.

donator:

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION

partneri:

Izdavač:
Učitelj neznanica i njegovi komiteti
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenica

Imenovati TO ratom

Advokatskoj komori Srbije, Dečanska 13, Beograd Javnosti

PODRŠKA ZAHTEVIMA ŠTRAJKA I PROTESTA ADVOKATA

PRUŽAMO punu podršku štrajku i protestu advokata, jer smatramo da su njihovi zahtevi usmereni ka očuvanju društvene uloge advokata da obezbede jednak pristup pravu i pravdi za sve članove društva.

Podržavamo zahtev za izmenu Zakona o javnom beleštištu, budući da je sistem notara osmišljen tako da država ovlašćuje mali broj privatnika i da sastavljuju, i da overavaju ugovore, isprave, a koliko imamo saznanja da će voditi i ostavinske postupke. Na taj način se privatizuje ono što je do sada bila javna služba (overa ugovora), i poništava se njena funkcija nadzora nad radom advokata koji su do sada sastavljali svi sve relevantne ugovore i isprave. U sistemu koji je predviđen Zakonom o javnom beleštištu, u kom notar i piše i overava isprave, nadzorna funkcija se dodeljuje istoj osobi koja je ugovor i sastavila, odnosno poništava se javnost i zakonitost rada stručnog lica sa poverenim ovlašćenjima.

Podržavamo zahtev za povlačenje iz procedure Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, jer se njome dozvoljava zapošljavanje u državnoj upravi da zastupaju pojedince pred sudom i drugim državnim organima. Na taj način se stvara sukob interesova, i to sukob između dve izrazito neravnopravne strane – između odbrane interesa države i odbrane interesa pojedinka. U takvom sukoku je jasno čiji će interes realizovati, ko će izći kao pobednik, a ko kao „gubitnik“, što u prevodu znači „kad je to užas, kad je kacija“.

Radikalno povećanje paušalne osnovice poreza drastično ugrožava preduzetništvo, koje je u Srbiji i inače u kritičnom stanju, a koje država obećava da će podržavati i razvijati, smanjiti uslove za slobodno tržište i još više centralizovati kapital i ekonomsku moć u rukama malog broja pojedinaca povezanih sa političkim partijama. U slučaju advokata, čije zanimanje ima i društvenu ulogu, ovakva ekonomska centralizacija moći stvaraju uslove za ekonomsku, političku i moralnu korupciju, i smanjuje mogućnost pojedinaca, pogotovo iz socio-ekonomski slabijih slojeva društva, da dobiju adekvatnu pravnu zaštitu, čime se stvara diskriminacija u dostupnosti pravosuđa i pravde.

Takva centralizacija i privatizacija važne društvene uloge koju vrše advokati, po našem mišljenju nije u interesu celokupnog demokratskog društva i svih njegovih članova. Kao radnici, gradani i članovi društva koji učestvuju u brojnim sudskim procesima, podržavamo zahteve štrajka i protesta advokata i nadamo se da će Advokatska komora pozvati članove društva da uzmu učešće u ovoj društvenoj borbi. Isthod svake verovatnoće da preteramo, tvrdimo da su u uvođenju divljeg kapitalizma u Srbiju, kao i njegovog pomahničkog galopiranja, doprineli svi dosadašnji aktéri na političkoj mapi Srbije, naravno, neko manje, neko više. Zašto se to desilo i kako je to bilo moguće, pokušavaju mnogi da odgovore. Daju se veoma različite analize i dijagnoze. Smatramo da je upadljivo malo analiza i dijagnoza sa levih pozicija. Miloševićev nacionalosocijalizam ostavio je za sobom pravu pustoš, i otvorio prostor za agresivni antikomunizam, koji već više od dve decenije svakovo levu aktivnost želi da saseće u koren. Ipak, pošto tranzicija u Srbiji nije bila samo nepoštena ali kratkotrajna, kako su njeni prvi izvođači govorili da će biti, već je bila duboko kriminalna i još uvek traje, prava levica dobija svoju novu istorijsku šansu.

Seminari se bave istorijom razumevanja i praktikovanja antifašizma, kroz razmatranja procesa denacifikacija u posleratnoj Nemačkoj, od verzije „uksrsnucu“ Nemačke posle potpunog poraza u Drugom svetskom ratu kaže da su šok izgubljenog rata, totalno razaranje čak i vlastite zemlje, gromište zločini nacista – koji su naknadno samovoljno odvojeni od nemačkog naroda – zemlju odmah pretvorili u demokratsku zemljinu u koju su se savršeno uklopili čak i saborci nacista...

Tadej Kurepa
Denacifikacija između želje i laži

... U godinama neposredno nakon rata projekat denacifikacije sproven je i u dokumentarnim i igrenim filmovima koji su prikazani širom Nemačke, ali vrlo brzo se pojavljuju kritički filmovi koji dovode u pitanje opseg, domeni i namere denacifikacije...

Noa Treister

Udruženje radnika i prijatelja Trubčevnika

Vladimir Novaković

Udruženje akcionara i bivših radnika Srbeške

Zoran Gočević

Udruženje građana za zaštitu ljudskih prava radnika URANAK

Dragoljub Kostić

Udruženje RAVNOPRAVNOST, Zrenjanin

Branislav Markuš